

Program for Lokallisten Levende Landsbyer i Lejre (L)

Om Lokallisten Levende Landsbyer i Lejre

Vi er en lokalliste som er tværpolitisk og som arbejder for liv i alle dele af kommunen og for at samarbejdet på tværs af de traditionelle blokke styrkes i Lejre kommune, for at sikre bedre beslutninger.

Vores vision er

Lejre kommune er med sin natur, landsbyer, gode infrastruktur og tæthed til hovedstaden en perle. Vi ønsker at bevare den arv ved at sikre en mere balanceret udvikling og fastholde muligheden for gode liv i hele kommunen. Ingen byer skal have forstæder eller vokse sammen og alle skal have maksimalt tre km til gode institutioner, skole, indkøbsmuligheder og varieret boligudbud – også for de ældre. For at realisere den drøm, vil vi styre boligudviklingen, sikre de offentlige services og støtte lokale klimatiltag – og gøre det ved at involvere borgerne mere bl.a. med vejledende afstemninger og lokalt ejede løsninger.

Vi har følgende syv mærkesager som uddybes nedenfor:

- Klima og natur skal prioriteres højere, og forudsætter lokalt ejerskab og flere fælles investeringer og partnerskaber.
- Landkommunen og de 49 landsbyer er Vores Sted - og skal bevares imens de rekreative muligheder skal udvikles
- Lokaldemokrati - vi vil styrke åbenhed om beslutninger og sikre reel inddragelse af borgerne og deres løsningsforslag
- Læring og livsbegejstring - skoler og institutioner skal skabe øget trivsel og være rammer for lokalsamfundets aktiviteter
- Det skal være muligt at bo uden bil i hele kommunen – og de fleste skal maksimalt have 3 km til børnepasning, skoler, indkøb, idrætsfaciliteter mv. så det forbliver attraktivt at bo lokalt.
- Lokale ældreboliger og plejeboliger i alle skolebyer skal sikre at vores ældre kan blive boende tæt på eller i deres lokalområde.
- Liv er forskellige - der skal være plads og rum til større variation og til små eksperimenter som vi alle kan lære af.

Klima og natur skal prioriteres højere, og forudsætter lokalt ejerskab og flere fælles investeringer og partnerskaber.

Vi skal reducere udledningen af drivhusgasser - derunder CO2. Det kan vi gøre ved at optimere vores boliger, ved at transportere os mindre og ved at ændre vores forbrug, få adgang til lokalt producerede varer samt ved at renovere og genbruge.

Nye klimaløsninger skal realiseres gennem lokalt ejerskab og der skal fremmes flere alternative byggerier og boligudstyknings som er bygget bæredygtigt i carbonfixerende og biobaserede materialer.

Solceller i større skala kan være en løsning, men kun hvis det drives af et borgerdrevet initiativ som fx kunne være en bydel som går sammen om at blive CO2 neutrale. Dermed skabes der også incitament for at flere går sammen, og vi sikrer en hurtigere omstilling.

At fastholde og sikre lokale services som fx daginstitutioner og skoler, foruden mulighed for små kontorfællesskaber og måske en ny cafe, kan også være med til at reducere både udledning af CO2 og trafikken på vejene.

Kommunen skal sammen med andre facilitere at flere i fællesskab investerer i nye og bedre løsninger, for at vi for alvor får gjort Lejre klimaneutralt.

Naturadgang er essentielt for en landkommune med mange aktive borgere som er tiltrukket af fortællingen om de gode rekreative muligheder. Vi vil arbejde for at styrke de faktiske rekreative muligheder for at bevæge sig ad stier i landskabet i dialog med lodsejere. Vi er for natur- og nationalparker men er bekymrede for indhegnede og afspærrede områder i skove med udsatte dyr.

Vi vil i byerne gerne indføre 40 km/t som generel hastighed.

Landkommunen og de 49 landsbyer er Vores Sted - og skal bevares imens de rekreative muligheder skal udvikles

Lejre kommune er et smørhul - landligt og alligevel tæt på hovedstaden. Det mener vi er en arv som vi skal sikre for fremtiden. Men desværre, er de tre største byer ved at blive for store – Hvalsø nærmer sig 5000 indbyggere og kan ikke betegnes som en landsby – så vi ønsker at stoppe udbygningen af Hvalsø, Lejre og Kr. Hyllinge.

Vi frygter at den nuværende centralisering på sigt fjerner grundlaget for de mindre skoler. Det kan starte en dårlig spiral. Borgerne bliver ældre, der skal derfor flere indbyggere til at drive en skole, mange vælger privatskoler med bedre undervisning og vi frygter at en eller flere skoler må lukke hvis vi ikke bevidst og målrettet sikrer og videreudvikler de eksisterende skoler.

Vi vil balancere udviklingen mere og i stedet sikre at boligudbygning understøtter liv og services i skolebyerne. Ved at balancere boligudbygning og planlægge i tide, kan vi også sikre elevgrundlag for institutioner og skoler - og sikre at der i skolebyer også er børneinstitutioner, idrætsfaciliteter, samt ældreboliger/plejeboliger og indkøbsmuligheder. Dermed sikrer vi at borgerne i hele Lejre kommune maksimalt har tre km til de vigtigste servicetilbud (jf. kommunens eget Landsbyvisionarium).

Kulturhistorien, naturen og de rekreative muligheder er essentielt for oplevelsen af at bo på landet og for borgernes sunde liv og motion. Vi vil arbejde for at sikre de værdier for eftertiden, og for mulighederne for at bruge dem i hverdagen.

Lokaldemokrati - vi vil styrke åbenhed om beslutninger og sikre reel inddragelse af borgerne og deres løsningsforslag.

Lejre kommune skal være borgernes kommune og mange borgere kan bidrage med viden som ikke findes i kommunen. Det skal vi huske og det skal vi bruge bedst muligt.

Vi vil sikre at borgerne bliver reelt hørt og inddraget, og derfor vil vi indføre vejledende borgerafstemninger om lokalplaner og etablere valgte lokalråd for lokalområder som skal inddrages i beslutninger.

Vi vil ændre den nuværende kultur, hvor politikerne nok lytter, men ikke reelt indgår i dialog med borgerne. Til lokalplaner og andre nye tiltag vil vi bede lokalrådene om at komme med deres vurdering og om at kommentere på indkomne høringssvar inden endelig behandling i kommunalbestyrelsen, så vi sikrer at høringssvarene bliver behandlet seriøst.

Alle møder i de politiske udvalg skal være åbne for virtuel deltagelse.

Vi vil arbejde for, at der i kommunens administration udpeges en nøgleperson som "én indgang" for det lokale borgerråd.

Læring og livsbegejstring - skoler og institutioner skal skabe øget trivsel og være rammer for lokalsamfundets aktiviteter

Velfungerende skoler er et kæmpe aktiv og som vi desværre savner i Lejre kommune. Sammen skal vi øge trivslen for børnene, så vi sikrer at langt flere børn har det godt og bevarer lysten til at lære hele livet.

Vi er enige i, at skolerne skal opprioriteres økonomisk og have flere ressourcer til god og spændende undervisning, men vil samtidig pege på behovet for forandringer.

Vi vil styrke samarbejdet på tværs af alle skolerne om at udnytte og udvikle specialiserede kompetencer hos personalet til at udbyde flere nichefag på tværs af skoler og virtuelt. Vi mener der er behov for innovation og nytænkning i de enkelte skoler og samarbejdet mellem skolerne.

Børne- og ungeområdet inkl. social/psykiatriområdet skal forvaltes tættere og mere proaktivt ift. børnenes og familiernes hverdag. For mange børn går for længe uden tilknytning til skole og bliver ikke udredt og får ikke relevante tilbud.

Skolebestyrelserne skal årligt evaluere skolens udvikling inklusive skoleledelsen til kommunalbestyrelsen.

Det skal være muligt at bo uden bil i hele kommunen – og de fleste skal maksimalt have 3 km til børnepasning, skoler, indkøb, idrætsfaciliteter så det forbliver attraktivt at bo lokalt.

Centralisering har i mange år været et mantra i en besparelsesoptik, men vi mener det er muligt at levere høj kvalitet decentralt. Det kræver dog en ændret planlægning af nye udbygninger og institutioner så ikke alt placeres i de samme få byer.

Dertil er det vigtigt at kommunen ikke placerer alle nye indkøbsmuligheder i få byer, men i dialog med investorerne sikrer at disse placeres så flere kan komme let til dem. Det er også vigtigt for at nedbringe vores CO2 udledning.

Dele af kommunens egen service kan justeres gennem ændret organisering hvor fx stabsfunktioner i højere grad deles på tværs af enheder og der anvendes digital understøttelse i fx møder og undervisning på tværs af enheder og matrikler.

Der etableres kontorfællesskaber i alle skolebyer, så vi stimulerer givende fællesskaber, kombineret med at kunne arbejde tæt på hjemmet. Mange store virksomheder planlægger med at medarbejderne arbejder hjemme og vi er overbeviste om at de gerne ser og støtter at deres medarbejdere arbejder i kontorfællesskaber sammen med andre fra lokalområdet, og dermed får inspiration til nye projekter.

Lokale ældreboliger og plejeboliger i alle skolebyer skal sikre at vores ældre kan blive boende tæt på eller i deres lokalområde.

Antallet af ældre stiger markant i de kommende år. Alene frem til 2030 stiger antallet af +80 årige med 65%. Derfor er der basis for at lave både ældre og plejeboliger i alle eksisterende skolebyer. Det er ikke rimeligt at vores ældre borgere, i deres otium eller når de har behov for plejebolig, nødvendigvis skal flytte til en af de større byer i kommunen - og ofte relativt langt fra deres lokalområde og eventuelle pårørende/netværk.

Samtidigt vil vi arbejde for at hjemmeplejen forankres lokalt, så de ældre mødes af så få medarbejdere som muligt og medarbejderne kender borgerne.

Vi vil arbejde for at de ældre inddrages i samarbejde med både børnehaver og skoler, fordi det giver noget til begge grupper. Måske kan de ældre være med til at drive en café hvor der også er lektiehjælp.

Liv er forskellige - der skal være plads og rum til større variation og til små eksperimenter som vi alle kan lære af.

Det unikke ved livet i mindre samfund i Lejre kommune, er den store forskellighed i befolkningssammensætningen - selv i de helt små landsbyer. Vi skal fastholde den form for diversitet også i de enkelte boligområder, så der bliver boliger i forskellige størrelser, forskellige ejerformer og mange flere boliger til unge, én-indkomstfamilier, seniorer mv.

Når nye bebyggelser planlægges skal det fra starten indtænkes hvordan de ikke bare bliver en "Ø", men inddrages i landsbyen og i de eksisterende fællesskaber – og omvendt.

Lokale identiteter og særpræg skal sikres, bl.a. gennem etableringen af lokalråd, og mange landsbyer skal udvikles mere skånsomt og de historiske værdier og bygninger bevares bedre.

Mulighederne for at borgerne kan afprøve nye ideer, midlertidigt og i lille skala, skal styrkes så den lokale innovationskraft sættes mere fri til midlertidige eksperimenter - og som derefter kan evalueres af lokalråd og kommunalbestyrelse i forhold til om ideen skal fortsætte og eventuelt udbredes til andre dele af kommunen.